

Відповіді
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження, викладені у звіті експертної групи Про результати акредитаційної експертизи
освітньої програми 17481 Біологія,
рівень вищої освіти Магістр, спеціальність 091 – Біологія

Співпраця з експертною групою була змістовною й продуктивною. Ми вдячні експертам за ґрунтовні обговорення й відзначені сильні сторони ОП Біологія. Рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОП та її подальшому вдосконаленню у відповідності до цілей ОП й узгоджень зі стейкхолдерами. Водночас ми маємо певні заперечення щодо окремих позицій звіту:

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення	<p>Експертна група встановила, що мають місце окремі слабкі сторони програми, які потребують удосконалення та активізації, а саме:</p> <p>1) Недосконалий принцип здійснення вільного вибору вибіркових компонент програми здобувачами. Наявність можливості вибирати лише певний блок дисциплін (спеціалізації) негативно впливає на вільну траєкторію студентів, а також не дає змоги реалізувати їхнє бажання підвищити знання на стику різних дисциплін (спеціалізацій).</p> <p>2) Недоліки розподілу освітніх компонентів, аудиторного навантаження і практик за семестрами.</p> <p>3) Неоправданий принцип присвоєння професійної кваліфікації, оскільки професійного спрямування дисципліни є дисциплінами вільного вибору студентів.</p> <p>4) Невизнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.</p>	<p>Наведені зауваження є декларативними, безпідставними і неприйнятними. Понад те, в звіті ЕГ (ІІ. Резюме. Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям) вказано, що «недоліки є несуттєвими або такими, що вже вирішуються. За деякими критеріями ОП має інноваційний характер».</p> <p>Конкретні заперечення Університету щодо пункту 1 викладені у коментарях щодо критерію 1, щодо пункту 2 - у коментарях щодо критерію 2, щодо пункту 3 - у коментарях щодо критерію 2, щодо пункту 4 - у коментарях щодо критерію 3.</p>
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 1:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.</p> <p>Залучення до організації та проведення навчального процесу великої кількості роботодавців, які представляють різні науково-дослідні інституції НАН України, МОЗ України, інших відомств та міністерств. Це суттєво підвищує рівень фаховості науково-педагогічного персоналу, а також дає</p>	<p>Вважаємо, що за даним критерієм зауваження «Наявність можливості вибирати <u>лише</u> певний блок дисциплін (спеціалізації) негативно впливає на вільну траєкторію студентів, а також не дає змоги реалізувати їхнє бажання підвищити знання на стику різних дисциплін (спеціалізацій)» є некоректними.</p> <p>У відповідності до п.2.2 діючого в Університеті «Положення про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса</p>

	<p>зможу проводити практичні заняття з використанням матеріально-технічної бази цих закладів.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.</p> <p>Наявність можливості вибрати лише певний блок дисциплін (спеціалізації) негативно впливає на вільну траєкторію студентів, а також не дає змоги реалізувати їхнє бажання підвищити знання на стику різних дисциплін (спеціалізацій).</p> <p>Рівень відповідності Критерію 1.</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.</p> <p>Цілі ОП назагал відповідають Стратегічному плану розвитку Університету, Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 Біологія другого (магістерського) рівня освіти, враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці та регіонального розвитку. До її реалізації залучена велика кількість працівників науково-дослідних інституцій (роботодавців). Водночас, «блоковий» алгоритм вибору дисциплін не дає змогу повністю забезпечити потреби здобувачів отримати знання у міждисциплінарних областях.</p>	<p>Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін»</p> <p>(https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/NMK/Documents/Baza_vnutrishnih_doc/Poriadok_vyboru_dyscyplin_03_12_2018.pdf) студенту пропонуються варіанти вибору дисциплін: 2.2.1. З варіативної складової навчального плану програми, за якою студент навчається 2.2.1. спеціалізований (профільований) блок (пакет) дисциплін, який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку студента в межах обраної освітньої програми, і спрямований на поліпшення здатності студента до працевлаштування за обраним фахом. Досягнення, передбачені за блоком (пакетом) результатів навчання на визначеному рівні, можуть бути підставою для рішення екзаменаційної комісії про присвоєння студенту професійної (додаткової) кваліфікації... 2.2.2. Із блоку дисциплін навчального плану іншої освітньої програми того ж освітнього рівня... 2.2.3. Із блоку обов'язкових дисциплін іншої освітньої програми того ж освітнього рівня... 2.2.4. Із блоку дисциплін навчального плану іншої освітньої програми іншого освітнього рівня... 2.2.5. Із блоку обов'язкових дисциплін навчального плану іншої освітньої програми іншого освітнього рівня... 2.2.7. Навчальних дисциплін в іншому закладі вищої освіти за умов реалізації студентом права на академічну мобільність (Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ імені Тараса Шевченка (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk)).</p> <p>Окрім того, численні відгуки роботодавців (у тому числі й залучених до реалізації освітньої діяльності за даною Освітньою програмою) свідчать про їхнє схвальне ставлення до здійснення спеціалізованої підготовки студента в межах обраної освітньої програми за профільним блоком дисциплін. За їхньою</p>
--	--	---

		<p>думкою (членам ЕГ були надані відгуки роботодавців для ознайомлення) «варіативна складова освітньої програми сприяє розширенню та поглибленню знань, навичок та компетентностей для успішної професійної (навчальної, наукової) діяльності або навчання в аспірантурі», «в межах усіх блоків вибіркового дисциплін зберігається між- та транс-дисциплінарний підхід для глибшого опанування загально наукового поступу біологічної науки», «спеціальні курси в межах блоків (спеціалізацій) дозволяють отримати фундаментальні знання, розвивають аналітичні здібності та навички застосовувати сучасну інформаційну базу суміжних наук для вирішення проблем біологічного спрямування. При цьому система переліку запропонованих кредитів відповідає європейським стандартам, що є важливим при продовженні навчання на 3 освітньо-науковому рівні, або працевлаштуванні в академічній чи комерційній сферах за кордоном».</p> <p>Крім того, здобувач освіти обирає місце проходження виробничої та переддипломної практик (Положення про проведення практики студентів КНУ імені Тараса Шевченка (https://biology.univ.kiev.ua/about-ibmknu/naukovo-metodychna-komisiia/dokumenty/baza-vnutrishnikh-dokumentiv-mnk.html)), Положення про організацію та проведення практики студентів ННЦ «Інститут біології та медицини» (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/NMK/Documents/Baza_vnutrishnih_doc/Polojennia_pro_organizaciyu_ta_provedennia_praktyky.pdf)), місце виконання курсової та кваліфікаційної робіт, їх тематику та наукового керівника (Положення про курсові та кваліфікаційні роботи (проекти) (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/NMK/Documents/Baza_vnutrishnih_doc/Polojennia_pro_organizaciyu_ta_provedennia_praktyky.pdf))).</p>
--	--	---

		<p>Проведений аналіз анкетування оцінки освітньої діяльності за даною Освітньою програмою студентами 1 і 2 року навчання показав, що процедура вибору «вибіркових дисциплін» та можливість зміни пріоритетів при формуванні індивідуальної навчальної траєкторії оцінюється ними як «4» (досить високий/задоволений-на, студенти 1 року навчання) та «3» (середній/частково задоволений-на, студенти 2 року навчання).</p> <p>Отже, Університет ніякою мірою не обмежує право студентів на формування індивідуальної освітньої траєкторії.</p> <p>Беручи до уваги, що інших суттєвих зауважень до Освітньої програми за Критерієм 1 немає, а також той факт, що із врахуванням побажань здобувачів освіти і випускників (за результатами проведених анкетувань та аналізом відгуків, що були надані членам ЕГ) проводиться не лише змістове оновлення, але й реструктуризація варіативної складової навчального плану ОП (про що йшлося на зустрічах під час візиту ЕГ), наявності суттєвих підстав для зниження оцінки за Критерієм 1 до рівня В немає, і ми вважаємо за можливе оцінити дану ОП за цим критерієм на А.</p>
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:</p>	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 2: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2. Зміст ОП має чітку структуру. Освітні компоненти становлять логічну взаємопов'язану систему. ОП забезпечує набуття загальних та спеціальних (фахових) компетенцій та програмних результатів навчання. Навчання за ОП Біологія спрямовано на розвиток і формування практичних компетентностей, що дає значні можливості випускникам для працевлаштування на підприємствах біологічного,</p>	<p>На наш погляд зауваження за даним критерієм є некоректними.</p> <p><i>1. «Тижневе навантаження по семестрах незбалансоване. Бажано здійснити перегрупування навантаження по семестрах. Крім того, таке аудиторне навантаження для здобувачів другого рівня освіти завеликим». Застосований розподіл аудиторного навантаження по семестрах не суперечить Положенню про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені</i></p>

<p>медичного профілю, заповідниках, наукових лабораторіях та лабораторіях лікарень. Співпраця з роботодавцями щодо узгодження цілей та завдань практичної підготовки здійснюється через залучення їх до обговорення, перегляду та вдосконалення ОП, а також до проведення теоретичних і практичних занять. КНУ має свою політику розвитку soft skills.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.</p> <p>Тижневе навантаження по семестрах незбалансоване. Бажано здійснити перегрупування навантаження по семестрах. Крім того, таке аудиторне навантаження для здобувачів другого рівня освіти завеликим. Фахові компетентності, в основному, забезпечують дисципліни вільного вибору відповідного блоку. Причому, на ці дисципліни (блоку) припадає 50 % кредитів від загального обсягу і 67,5 % аудиторного навантаження. Бажано, щоб фахові компетентності, які забезпечують дисципліни блоків, також були забезпечені і дисциплінами обов'язкового вибору. Так як ОП фокусується на практичній підготовці, то бажано збільшити тривалість практик. Інститут біології та медицини присвоює фахову кваліфікацію випускникам за відсутності професійного стандарту. У студентів немає індивідуального навчального плану. Недостатня гуманітарна складова. У матрицях вибіркової дисципліни блокового вибору не підтримуються освітніми компонентами обов'язкової частини ОП. Здобувачі ВО частково обмежені у можливості вибору дисциплін. Відсутні дисципліни, які пропонуються в якості вільного вибору з циклу загальної підготовки. Описаний у відомостях про самооцінювання ОП і підтверджений здобувачами механізм вибору навчальних дисциплін існує, однак він не може забезпечувати реальну процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії. Викликає певні запитання і присвоєння випускникам професійної кваліфікації.</p>	<p>Тараса Шевченка, адже навантаження не перевищує 24 годин, і є доцільним з огляду на те, що експериментальну частину своєї курсової роботи, передбаченої навчальним планом, більшість студентів виконують у другому семестрі, маючи на це достатньо часу. Зменшення аудиторного навантаження у першому та третьому семестрах може призвести до зниження якості освіти, оскільки з огляду на тривалість цих семестрів (14 тижнів) значно зросте частка самостійного навчання студентів і науково-педагогічні працівники не зможуть в повному обсязі забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми (стаття 58 закону України «Про вищу освіту»).</p> <p><i>2. «Фахові компетентності, в основному, забезпечують дисципліни вільного вибору відповідного блоку. Причому, на ці дисципліни (блоку) припадає 50 % кредитів від загального обсягу і 67,5 % аудиторного навантаження. Бажано, щоб фахові компетентності, які забезпечують дисципліни блоків, також були забезпечені і дисциплінами обов'язкового вибору. Так як ОП фокусується на практичній підготовці, то бажано збільшити тривалість практик».</i></p> <p>Відповідно до матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми, наведеної у описі ОП (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Napryamy_pi_dgotovky/Biologiya/Navchalni_discypliny/FIN_23_12_2019_Osvitnya_programa_biology_mag.pdf) кожен вибіркового блоку професійно-орієнтованих дисциплін відрізняється від інших 4 фаховими компетентностями, які демонструють відмінність між різними блоками. 11 фахових компетентностей забезпечуються як обов'язковими, так і вибірковыми</p>
---	--

	<p>Рівень відповідності Критерію 2. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2. Зміст ОП має чітку структуру. Освітні компоненти становлять логічну взаємопов'язану систему. ОП забезпечує набуття загальних компетентностей і одночасно спрямована на розвиток і формування практичних компетентностей. Гарно налагоджена робота з роботодавцями. Є деякі недоліки, які стосуються розподілу освітніх компонентів, аудиторного навантаження і практик за семестрами. Недосконалим є і принцип здійснення вільного вибору вибіркового компоненту програми здобувачами: неоправданим є присвоєння професійної кваліфікації, оскільки професійного спрямування дисципліни є дисциплінами вільного вибору студентів.</p>	<p>компонентами.</p> <p><i>3. «Інститут біології та медицини присвоює фахову кваліфікацію випускникам за відсутності професійного стандарту», а також «Викликає певні запитання і присвоєння випускникам професійної кваліфікації».</i></p> <p>Згідно з Законом України про вищу освіту Державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на принципах:... {Пункт 4 частини третьої статті 3 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}... 5) розвитку автономії закладів вищої освіти та академічної свободи учасників освітнього процесу... . Автономія закладу вищої освіти - самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом. «Положенням про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/NMK/Documents/Baza_vnutrishnih_doc/Polojennya_pro_org_osvit_proc/Poloz_org_osv_proc_2018-08-31.pdf) чітко визначені засади та механізм присвоєння професійної кваліфікації, що не протирічать чинному законодавству. А саме:</p> <p>8.3.1. За умови успішного опанування Освітньої програми і виконання зазначених у ній особливих умов здобувачу освіти за окремою процедурою може бути присвоєна відповідна професійна кваліфікація. Рівень професійної кваліфікації, що присвоюється, не може бути вищий за рівень Освітньої програми згідно з Національною рамкою кваліфікацій.</p>
--	---	---

8.3.2. Умови присвоєння професійної кваліфікації в Освітній програмі повинні відповідати сформульованим у відповідному професійному стандарті вимогам щодо необхідних для виконання певного виду роботи або здійснення професійної діяльності результатів навчання та компетентностей, а також визначеній у спеціальному законі (чи іншому нормативно-правовому акті) процедурі.

У випадку присвоєння нерегульованих державою професійних кваліфікацій необхідне узгодження з власником професійного стандарту (провайдером сертифікації) – професійною асоціацією, організацією роботодавців тощо (за їх наявності).

8.3.4. Мінімальні вимоги Освітньої програми щодо присвоєння професійної кваліфікації включають:

- визначення результатів навчання, які достатні для присвоєння професійної кваліфікації, та рівня їх опанування;
- здобуття оціненого роботодавцями досвіду практичної діяльності за фахом;
- окрему процедуру присвоєння професійної кваліфікації в межах підсумкової атестації.

Конкретні вимоги до присвоєння професійної кваліфікації, в тому числі щодо змісту індивідуального навчального плану студента, можуть включати визначення обсягу навчальної роботи студента за рахунок вибіркової частини навчального плану, а також мінімально необхідний рівень оцінок.

4. «У студентів немає індивідуального навчального плану».

Кожен студент, зареєструвавшись у системі автоматизації Київського національного університету імені Тараса Шевченка "Triton", отримує доступ через функціонал особистого кабінету до переліків не лише вибірових але й обов'язкових дисциплін усіх

навчальних планів Університету. І навіть після здійснення вибору варіативної складової власної освітньої траєкторії, студент може ознайомитися не лише з дисциплінами обраного блоку, йому залишається доступною інформація про інші блоки професійно-орієнтованих дисциплін, адже за ним залишається право на ініціацію внесення змін до обраної варіативної частини (п 2.5. «Положення про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін» (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/NMK/Documents/Baza_vnutrishnih_doc/Poriadok_vyboru_dyscyplin_03_12_2018.pdf)).

5. «Недостатня гуманітарна складова».

Згідно з Законом України про вищу освіту державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на принципах:... {Пункт 4 частини третьої статті 3 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}... 5) розвитку автономії закладів вищої освіти та академічної свободи учасників освітнього процесу... . Автономія закладу вищої освіти - самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом. Університет, користуючись своїм правом на незалежність і відповідальність у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, вважає, що заявлена за даною Освітньою програмою гуманітарна складова (ОК 1. Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності (3.0

		<p>кр.), ОК 2.Професійна та корпоративна етика (3.0 кр.), ОК 3. Філософські проблеми сучасного природознавства (3.0 кр.), ОК 4. Біологія у світовому просторі (викладається англійською мовою) (6.0 кр)) є достатньою для забезпечення реалізації визначеної Статутом Київського національного університету імені Тараса Шевченка Концепції освітньої діяльності Університету, а саме:</p> <p>Зміст освітніх програм, які пропонує Університет, крім професійної підготовки на світовому рівні, має забезпечувати для осіб, які навчаються також формування ключових компетентностей, що є необхідними для самореалізації, активної громадянської позиції, соціальної злагоди та здатності до працевлаштування (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/NMK/Documents/Baza_vnutrishnih_doc/statut-22-02-17.pdf), забезпечує формування духовних і моральних цінностей на рівні, який сприятиме їх інтеграції в суспільство і становленню активної громадянської позиції в суспільстві.</p> <p>Крім того, формулювання цілей й програмних результатів навчання, та, в цілому, формування вектору освітньої діяльності за Освітньою програмою має враховувати інтереси та пропозиції, не в останню чергу, такої групи стейкхолдерів як здобувачі освіти. Аналіз анкетування оцінки освітньої діяльності за даною Освітньою програмою (наданий ЕГ) показує, що 88 % респондентів – студентів 1 року навчання, та 90 % респондентів – студентів 2 року навчання не вважають за доцільне збільшення дисциплін гуманітарного спрямування. Наданий членам ЕГ для ознайомлення протокол засідання Студентського парламенту ННЦ «Інститут біології та медицини» (протокол №7 від 10.02.2020 року) засвідчує аналогічне ставлення до збільшення дисциплін</p>
--	--	--

гуманітарного спрямування і у потенційних абітурієнтів.

6. «У матрицях вибіркової дисципліни блокового вибору не підтримуються освітніми компонентами обов'язкової частини ОП».

Як уже зазначалося, 11 фахових компетентностей забезпечуються як обов'язковими, так і вибірковыми компонентами. Окрім того, для кожного блоку професійно-орієнтованих дисциплін визначено по 4 унікальних, фахових компетентностей, які відрізняють цей блок від іншого. Дані компетентності є суто професійними і не можуть бути забезпеченими обов'язковими компонентами ОП.

7. «Здобувачі ВО частково обмежені у можливості вибору дисциплін» - заперечення Університету щодо цього зауваження викладені у коментарі до Критерію 1.

8. «Відсутні дисципліни, які пропонуються в якості вільного вибору з циклу загальної підготовки».

8.1. Поняття «цикл загальної підготовки» не відповідає ідеології чинного закону про Вищу освіту.

8.2. Здобувач освіти має можливість обрати будь-які дисципліни (у тому числі гуманітарні) з будь-якої з програм Університету за алгоритмом, зазначеним у «Положенні про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін».

(https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/NMK/Documents/Baza_vnutrishnih_doc/Poriadok_vyboru_dyscyplin_03_12_2018.pdf).

Окремо наводити всі ці дисципліни у програмі немає потреби

9. *«Описаний у відомостях про самооцінювання ОП і підтверджений здобувачами механізм вибору навчальних дисциплін існує, однак він не може забезпечувати реальну процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії», а також «Недосконалим є і принцип здійснення вільного вибору вибіркових компонент програми здобувачами»* - ці твердження абсолютно голослівні і безпідставні. Заперечення Університету щодо цього зауваження викладені у коментарі до Критерію 1. В «Положенні про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін» (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/NMK/Documents/Baza_vnutrishnih_doc/Poriadok_vyboru_dyscyplin_03_12_2018.pdf) чітко прописаний механізм вибору навчальних дисциплін, який забезпечує реальну процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії. Понад це, у самому Звіті ЕГ (п.4. Критерію 2. Структура та зміст освітньої програми) зазначено, що *«Зустріч зі студентами підтвердила існування механізму вільного вибору навчальних дисциплін»*. А отже, Університет достатньою мірою забезпечує реальну процедуру формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти.

10. *«Неоправданим є присвоєння професійної кваліфікації, оскільки професійного спрямування дисципліни є дисциплінами вільного вибору студентів»*. Присвоєння професійної кваліфікації випускникам не є обов'язковим і, за відсутності відповідного професійного стандарту, регламентується описаними вище чинними нормативними документами. Умови присудження професійної кваліфікації випускникам

		<p>зазначені у описі освітньої програми. На нашу думку, для присвоєння професійної кваліфікації необхідне досягнення відповідних результатів навчання, а те як вони досягнуті не має значення. Рівень опанування необхідних результатів навчання, визначений в описі освітньої програми, достатній. Це свідчать численні схвальні відгуки роботодавців. Обраний алгоритм присудження додаткової професійної кваліфікації - відмінної, в залежності від обраного і опанованого блоку професійно-орієнтованих дисциплін - продемонстрував свою ефективність (що також підтверджено роботодавцями).</p> <p>Таким чином підстав для зниження оцінки за Критерієм 2 до рівня В немає, що дозволяє нам пропонувати оцінити дану ОП за даним Критерієм на А.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:</p>	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 3: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3. Можливість студентів повноцінно реалізувати своє право на академічну мобільність. Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3. Невизнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рівень відповідності Критерію 3. Рівень В Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3. Правила прийому на навчання є зрозумілі і не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному сайті університету, студенти у повній мірі мають змогу реалізувати своє право на академічну освіту. Недоліком є небажання університету визнавати права студентів на отримання неформальної освіти.</p>	<p><i>«Невизнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті»</i> вважати слабкою стороною, чи недоліком, Освітньої програми є некоректним. Адже відповідно до закону України Про освіту (ст.8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством». Таким чином ЗВО позбавлені можливості вирішувати ці питання самостійно, що підтверджується практикою імперативного (без врахування точки зору ЗВО) встановлення МОН різних правил щодо визнання сертифікатів з володіння іноземною мовою при вступі на програми різних рівнів вищої освіти (магістра і доктора філософії). Крім того, згідно зі ст.38. закону України Про освіту органом який «формує вимоги до ... визнання результатів неформального та інформального навчання» називається Національне агентство кваліфікацій.</p>

		<p>Наведена в обґрунтуванні відповідності критерію 3 теза <i>«Недоліком є небажання університету визнавати права студентів на отримання неформальної освіти»</i> є некоректною, бо університет не обмежує права здобувачів освіти на <u>отримання</u> неформальної освіти, Університет не здійснює <u>визнання</u> результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, існування яких передбачене чинним законодавством.</p> <p>Таким чином підстав для зниження оцінки за Критерієм 3 до рівня В немає, а відмічений експертами високий рівень відповідності по іншим позиціям, зокрема врахування результатів навчання отриманих під час академічної мобільності, дозволяє нам пропонувати оцінити дану ОП за Критерієм 3 на А.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:</p>	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 4: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.</p> <p>В ОП перевага надається проблемно-орієнтованому навчанню на будь-яких формах та видах занять. НВП застосовують індивідуальний підхід для вибору форм, методів і засобів навчання. Щорічне опитування UNiDOS здобувачів освіти дає змогу виявити відповідність очікуванням студентів форм і методів навчання, забезпечення актуальними навчальними матеріалами, ефективність комунікації з викладачами та персоналом, набуття практичних навичок, необхідних для подальшої професійної діяльності. Відмічаємо поєднання навчання здобувачів ВО та їх залучення до наукової роботи за тематиками кафедри у лабораторіях Інституту біології та медицини і під час практики в інших установах. Результати наукових досліджень студентів систематично друкуються у</p>	<p>1. Зауваження <i>«Не завжди оправданим є співвідношення між лекційними, лабораторними і практичними заняттями»</i> вважаємо некоректним. Співвідношення між лекційними, лабораторними і практичними заняттями визначається відповідним НПП - розробником курсу (даного освітнього компонента), який, відповідно до п.5 статті 57 закону України «Про вищу освіту» має право обирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість навчального процесу і несе відповідальність за викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, відповідно до статті 58 закону України «Про вищу освіту».</p> <p>Висловлене ЕГ зауваження є нічим не обґрунтованим.</p>

	<p>наукових збірниках. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</p> <p>Не завжди оправданим є співвідношення між лекційними, лабораторними і практичними заняттями. У робочих програмах відсутня тематика практичних, семінарських, лабораторних робіт, відсутні завдання для підготовки до занять, самостійної роботи, опис матеріально-технічного супроводження лабораторних і практичних робіт, посилання на навчально-методичні матеріали, які розроблені викладачами Інституту біології та медицини, чіткі критерії оцінювання знань студентів.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 4. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4. Навчання і викладання за освітньою програмою загалом відповідають критерію. Форма робочих навчальних програм є неоптимальною, оскільки відсутні тематики практичних, семінарських, лабораторних робіт, завдання для підготовки до занять, самостійної роботи, опис матеріально-технічного супроводження лабораторних і практичних робіт, чітко не сформульовані критерії оцінювання знань.</p>	<p>2. Зауваження <i>«У робочих програмах відсутня тематика практичних, семінарських, лабораторних робіт, відсутні завдання для підготовки до занять, самостійної роботи, опис матеріально-технічного супроводження лабораторних і практичних робіт, посилання на навчально-методичні матеріали, які розроблені викладачами Інституту біології та медицини, чіткі критерії оцінювання знань студентів»</i> а також (в Обґрунтуванні рівня відповідності Критерію 4.) <i>«Форма робочих навчальних програм є неоптимальною, оскільки відсутні тематики практичних, семінарських, лабораторних робіт, завдання для підготовки до занять, самостійної роботи, опис матеріально-технічного супроводження лабораторних і практичних робіт, чітко не сформульовані критерії оцінювання знань»</i> є безпідставними.</p> <p>Робочі програми навчальних дисциплін містять тематику практичних, семінарських, лабораторних робіт, самостійної роботи (8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять), Схему формування оцінки (7), форми семестрового та підсумкового оцінювання студентів (7.1), опис організації оцінювання (7.2).</p> <p>До прикладу: (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Napryamy_pidgotovky/Biologiya/Navchalni_discypliny/Magistr/Vybirkov_i/Sem3/8_Bilkovo_nukleinovi_vzaemodii_20.pdf), (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Napryamy_pidgotovky/Biologiya/Navchalni_discypliny/Magistr/Vybirkov_i/Sem3/8_Regulyatsiya_expressii_geniv_20.pdf).</p> <p>Згідно з Наказом Ректора від 11.08.2017 р. за №729-32 «Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форм робочої навчальної</p>
--	--	--

програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника» всі Робочі програми навчальних дисциплін оформлені відповідно до форми Додатку 5, в яких не передбачений опис матеріально-технічного супроводження лабораторних і практичних робіт.

3. Рекомендовані джерела в Робочих програмах навчальних дисциплін містить посилання на навчально-методичні матеріали, у тому числі й ті, що розроблені викладачами Інституту біології та медицини. Так у наведених прикладах (див. посилання вище): в Робочій програмі навчальної дисципліни «Білково-нуклеїнові взаємодії» до переліку обов'язкових (базових) рекомендованих джерел включені розроблені автором програми навчально-методичні праці

(5. Сиволоб А.В. Молекулярна біологія. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008, 384 с.

6. Сиволоб А.В. Фізика ДНК. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2011, 335 с.,

до переліку додаткової –

1. Sivolob A.V., Khrapunov S.N. (1995) Translational positioning of nucleosomes on DNA: the role of sequence-dependent isotropic DNA bending stiffness. *J. Mol. Biol.*, 247, 918-931.

2. Sivolob A., De Lucia F., Révet B., Prunell A. (1999). Nucleosome dynamics. II High flexibility of nucleosome entering and exiting DNAs to positive crossing. An ethidium bromide fluorescence study of mononucleosomes on DNA minicircles *J. Mol. Biol*, 285, 1081-1099.

3. De Lucia F., Alilat M., Sivolob A., Prunell A. (1999) Nucleosome dynamics III. Histone tail-dependent fluctuation of nucleosomes between open and closed DNA conformations. Implication for chromatin dynamics and the linking number paradox. A relaxation study of mononucleosomes on DNA minicircles. *J. Mol. Biol.*, 285, 1101-1119.

4. Sivolob A., Prunell A. (2000) Nucleosome dynamics V. Ethidium bromide versus histone tails in modulating ethidium bromide-driven tetrasome chiral transition. A fluorescence study of tetrasome on DNA minicircles. *J. Mol. Biol.*, 295, 41-53.

5. Sivolob A., De Lucia F., Alilat M., Prunell A. (2000)

Nucleosome dynamics VI. Histone tail regulation of tetrasome chiral transition. A relaxation study of tetrasomes on DNA minicircles. J. Mol. Biol., 295, 55-70.

6. Сиволоб А.В. (2002) Структурная динамика нуклеосомы и суперспиральный парадокс. Молек. биология, 36, 391-396.
7. Sivolob A., Lavelle C., Prunell A. (2003) Sequence-dependent nucleosome structural and dynamic polymorphism. Potential involvement of histone H2B N-terminal tail proximal domain. J. Mol. Biol., 326, 49-63.
8. Sivolob A., Prunell A. (2003) Linker histone-dependent organization and dynamics of nucleosome entry/exit DNAs. J. Mol. Biol., 326, 1025–1040.
9. Prunell A., Sivolob A. (2004) Paradox lost: nucleosome structure and dynamics by the DNA minicircle approach. In: Zlatanova J., Leuba S.H. (Eds) Chromatin structure and dynamics: state-of-the-art, Elsevier B.V., Amsterdam, P.45-74.
10. Sivolob A., Prunell A. (2004) Nucleosome conformational flexibility and implications for chromatin dynamics. Phil. Trans. Roy. Soc. Lond. A, 362, 1519-1547.)

В робочій програмі навчальної дисципліни «Регуляція експресії генів» -

(Рекомендовані джерела: Основні: (Базові)

1. Сиволоб А.В. Молекулярна біологія. – К.: Київський університет. – 2008
2. Сиволоб А.В., Афанасьєва К.С. Молекулярна організація хромосом. – К.: Київський університет. – 2013, 287 с.

Додаткові:

19. Afanasieva K., Zazhytska M., Sivolob A. Kinetics of comet formation in single cell gel electrophoresis: Loops and fragments // Electrophoresis. – 2010. – V. 31. – P. 512-519.
20. Afanasieva K., Chopei M., Zazhytska M., Vikhрева M., Sivolob A. DNA Loop Domain Organization as Revealed by Single-Cell Gel Electrophoresis // Biochim. Biophys Acta-Mol. Cell Res. – 2013. – Vol. 1833, №4. – P.3237 – 3244.)

В Робочій програмі навчальної дисципліни

«Продуктивність фотосинтезу та нанотехнології»:

Рекомендовані джерела: Основні: (Базові)

1. Мусієнко М.М. Біотехнологія рослин / М.М. Мусієнко, О.О. Панюта. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2005. – 114 с.

Додаткові:

1. Taran N., Batsmanova L., Kovalenko M., Okanenکو A. Impact of Metal Nanoform Colloidal Solution on the Adaptive Potential of Plants Стаття//Nanoscale Research Letters. – 2016. – V.

		<p>11, № 1. – P.1–6..</p> <p>2. <u>Taran N., Batsmanova L, Kosyk O., Smirnov O., Volkogon M.</u> Colloidal Nanomolybdenum Influence upon the Antioxidative Reaction of Chickpea Plants (Cicer arietinum L.) /Nanoscale Research Letters .- 2016.- 11.-P. 1-5.</p> <p>3. <u>Светлова Н.Б., Таран Н.Ю.</u> Фосфо- та гліколіпіди фотосинтетичних мембран за дефіциту фосфору. Монографія. - 2018 Каравела.78 с.</p> <p>4. <u>Бацманова Л.М., Таран Н.Ю., Мусієнко М.М.</u> Наночастки металів як полімікродобриво у технологіях вирощування зернобобових культур.- Каравела.- 2018.</p> <p>В Робочій програмі навчальної дисципліни «Фітомоніторинг та фіторемедіація»: Рекомендовані джерела: Основні: (Базові)</p> <p>1. <u>Ольхович, О.П.</u> Фітоіндикація та фітомоніторинг / <u>О.П.Ольхович, М.М.Мусієнко.</u> –К., Фітосоціоцентр, 2005. – 60 с.</p> <p>Додаткові:</p> <p>1. <u>Білявський, Г.О.</u> Основи екології /Г.О., Білявський, Р.С.Фурдуй, <u>І.Ю. Костіков.</u> –К.:Либідь, 2004. – 408 с.</p> <p>2. <u>Мусієнко М.М.</u> Екологія рослин /М.М.Мусієнко. –К.:Либідь, 2006. – 432 с.</p> <p>3. <u>Мусієнко, М.М.</u> Екологія. Охорона природи / <u>М.М.Мусієнко, В.В.Серебряков, О.В.Брайон.</u> – К.: Знання, 2002. –550 с.</p> <p>4. <u>Мусієнко М.М.</u> Екологія. Тлумачний словник / <u>М.М.Мусієнко, В.В.Серебряков, О.В.Брайон.</u> – К.: Либідь, 2004. –550 с.</p> <p>5. <u>Мусієнко М.М., Ольхович О.П.</u> Методи дослідження вищих водних рослин / М.М.Мусієнко, О.П.Ольхович. – К.:Фітосоціоцентр. 2005, –60 с..</p> <p>Таким чином підстав для зниження оцінки за цим критерієм до рівня В немає, а зважаючи на сильні сторони програми вважаємо що належним для неї рівнем оцінки за Критерієм 4 є А.</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання</p>	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 5: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5. Наявність у відкритому доступі відповідних документів, що</p>	<p>1. Визначення <i>«певна невідповідність ОП і навчального плану стосовно ОК12 – комплексного іспиту за програмою підготовки»</i> є некоректним. Опис освітньої програми містить розширене представлення</p>

<p>здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:</p>	<p>регламентують форми контрольних заходів та атестації. Університет сприяє поширенню ідеалів академічної доброчесності, проводиться регулярне інформування здобувачів, наявні відповідні положення та підписаний договір з компанією Unichesk для перевірки на плагіат кваліфікаційних робіт.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.</p> <p>Певна невідповідність ОП і навчального плану стосовно ОК12 – комплексного іспиту за програмою підготовки. Результати опитування студентів за загальноуніверситетським дослідженням UNIDOS та інтерв'ювання здобувачів освіти мають розбіжності у контексті розуміння та прозорості критеріїв оцінювання.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 5.</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.</p> <p>Загалом рівень проведення контрольних заходів відповідає критерію 5. Недоліки є несуттєвими і можуть бути усунуті протягом нетривалого часу.</p>	<p>форм атестації здобувачів вищої освіти: «3. Атестація випускників освітньої програми «Біологія» зі спеціальності 091 «Біологія» проводиться у формі комплексного іспиту за програмою підготовки та захисту кваліфікаційної магістерської роботи, завершується видачою документу встановленого зразка про присудження ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: магістр біології. Атестація здійснюється відкрито і публічно». Визначено, перевірку яких програмних результатів навчання передбачає Комплексний іспит за програмою підготовки та Захист кваліфікаційної магістерської роботи.</p> <p><i>2. «Результати опитування студентів за загальноуніверситетським дослідженням UNIDOS та інтерв'ювання здобувачів освіти мають розбіжності у контексті розуміння та прозорості критеріїв оцінювання».</i></p> <p>У п.1. Критерію 5 члени ЕГ відмічають, що «... Представники різних фокус-груп свідчать, що інформація про механізми здійснення та критерії оцінювання навчальних досягнень є чіткою і зрозумілою та завчасно доводиться до відома студентів». У п.3. Критерію 5. зазначено «У бесіді зі студентами та представниками студентського самоврядування було з'ясовано, що вони добре обізнані правилах проведення контрольних заходів, вважають їх обґрунтованими, доцільними та такими, що забезпечують об'єктивність оцінювання». Тим не менше «згідно із загальноуніверситетським дослідженням UNIDOS зрозумілість та прозорість критеріїв оцінювання є недостатньою». Уважний перегляд згаданого дослідження показує, що «Недоліки виправлені протягом семестру. У більшості слухачів виправдались очікування щодо навчання на</p>
--	---	--

		<p>даній освітній програмі», що є свідченням ефективності здійснення освітньої діяльності в Університеті в цілому, і, зокрема, за даною освітньою програмою.</p> <p>Враховуючи сказане вище, а також наведену у Обґрунтуванні рівня відповідності Критерію 5. тезу «Недоліки є несуттєвими і можуть бути усунуті протягом нетривалого часу», вважаємо за можливе оцінити дану ОП за цим критерієм на А.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:</p>	<p>Загальний аналіз щодо Критерію 8:</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.</p> <p>В університеті є належні процедури внутрішнього контролю якості ОП, які детально прописані у нормативних документах і в обов'язковому порядку дотримуються усіма учасниками освітнього процесу. До цих процедур залучені як здобувачі, так і роботодавці. Є докази реагування на виявлені недоліки у ході попередніх акредитацій. Особливу увагу відмітити роботу сектору працевлаштування, який бере участь у відстежуванні кар'єрного шляху випускників та допомагає студентам знайти майбутню роботу.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.</p> <p>Не прописані вимоги щодо обов'язкового перегляду ОП через певний період часу. Не зовсім зрозуміло, як саме відбувається взаємодія органів студентського самоврядування із загальною спільнотою студентства з питань забезпечення внутрішньої якості вищої освіти. Складається враження, що ця взаємодія обмежується проведенням опитування. А врахування пропозицій роботодавців відбувається переважно без документальних підтверджень.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 8.</p> <p>Рівень В</p>	<p>1. Зауваження «Не прописані вимоги щодо обов'язкового перегляду ОП через певний період часу» вважаємо некоректним.</p> <p>Наказ Ректора від 11.08.2017 р. за № 729- 32 «Про запровадження в освітній та інформаційний процес форми опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форми робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічних працівників», наказ Ректора від 08.05 2019 р. за № 601-32 «Про затвердження Тимчасового порядку розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм», а також п.2. ОСВІТНІ ПРОГРАМИ Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка чітко визначають порядок та механізми прийняття та оновлення описів освітніх програм, та здійснення за ними освітньої діяльності. Понад це, в самому звіті ЕГ (п.4. Критерію 4. Навчання та викладання за освітньою програмою) є посилання на зазначені документи (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Porydoc_OP.pdf) і (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Tymchasovy%20poryadok%20vnesennya%20zmin%20do%20OOP.pdf).</p>

	<p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8. ОП відповідає вимогам критерію із незначними недоліками, що суттєво не впливають на її якість та можуть бути усунуті у робочому порядку.</p>	<p>Крім того ЕГ при аналізі п.1. Критерію 8. зазначає: <i>«З метою розроблення, затвердження, моніторингу, та періодичного перегляду ОП зовнішні та внутрішні стейкхолдери можуть вносити ініціативу з відповідним обґрунтуванням. Рішення про відкриття/закриття ОП ухвалює Вчена рада Університету за поданням НМР Університету з урахуванням Концепції освітньої діяльності, Стратегії розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності, а також проведеного оцінювання (у т.ч. економічної доцільності) та експертиз. Порядок проведення цих процедур прописаний у положеннях університету, які наведені у звіті самооцінювання».</i></p> <p>2. Вважаємо некоректним наступне зауваження: <i>«Не зовсім зрозуміло, як саме відбувається взаємодія органів студентського самоврядування із загальною спільнотою студентства з питань забезпечення внутрішньої якості вищої освіти. Складається враження, що ця взаємодія обмежується проведенням опитування».</i></p> <p>В п.2. Критерію 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми Звіту ЕГ зазначено: <i>«Здобувачі вищої освіти безпосередньо, та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Відбувається постійне обговорення ОП з представниками студентського самоврядування, які є членами навчально-методичної комісії та Вченої ради Інституту... Так за участі студентів було запропоновано ввести викладання курсу «Сучасні проблеми біології» англійською мовою»</i> (до речі , ця пропозиція студентів буда врахована - навчальна дисципліна «Біоінформатика» (ЕГ помилилась з назвою) з викладанням українською/англійською</p>
--	---	---

мовою вже введена за пропозиціями здобувачів освіти до навчального плану за новою редакцією освітньої програми). Зазначене вище робить безпідставним зауваження, наведене в Загальному аналізі щодо Критерію 8: Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

3. Твердження *«А врахування пропозицій роботодавців відбувається переважно без документальних підтверджень»* не відповідає дійсності. На підтвердження врахування пропозицій роботодавців членам ЕГ було надано 34 оригінальних відгуки роботодавців на освітньо-наукову програму «Біологія» ОР «Магістр» та проведений нами їхній аналіз, а також документальне підтвердження зустрічей академічної спільноти та здобувачів освіти з роботодавцями (за матеріалами стрічки Останніх новин офіційного сайту ННЦ «Інститут біології та медицини» (одна з останніх – «Працевлаштування вже сьогодні. Зустріч студентів та викладачів ННЦ «Інститут біології та медицини» з роботодавцем» (25 лютого 2020 р. відбулася зустріч студентів та викладачів ННЦ «Інститут біології та медицини» з представниками Медичної лабораторії ДІЛА... (<https://biology.univ.kiev.ua/news/latest-news/2264-pratsevlashtuvannya-vzhe-sogodni-zustrich-studentiv-ta-vikladachiv-nnts-institut-biologiji-ta-meditsini-z-robotodavtsem-2.html>)). Інформація про праведні заходи містить фотографічне підтвердження.

Враховуючи сказане вище, відмічений експертами високий рівень відповідності по іншим позиціям, а також наведену у Обґрунтуванні рівня відповідності Критерію 8. тезу *«ОП відповідає вимогам критерію із незначними недоліками, що суттєво не*

		<i>впливають на її якість та можуть бути усунуті у робочому порядку», вважаємо за можливе оцінити дану ОП за цим критерієм на А.</i>
--	--	---